

't Neeth blijft raadselachtige plaats

Veehouder Theo Sonderlo in Barlo kent de verhalen uit zijn familie. Niet ver van zijn boerderij zou ooit een machtig 'kasteel uit de tijd van Karel de Grote' hebben gestaan, compleet met een gracht erom. De historie van de plaats is al even raadselachtig als de eeuwenoude boerderijnaam 't Neeth.

Sonderlo wijst in de wei de plaats van de vroegere grachten aan, nu een beschermd stuk bodemarchief. „Mijn opa heeft de gracht hier bij huis zelf gedicht”, weet Sonderlo te vertellen. Opa van moederszijde, Th.G.J. Lammers, afkomstig uit IJzerlo, kocht de hoeve in 1899, sloopte deze en bouwde in 1914 iets hogerop de huidige boerderij. Alleen de oude put staat er nog en ook zijn de oude gebinten in 1914 hergebruikt.

De vroegere ADW-archivaris D.W. Kobes schreef in 1969 dat 'de Neet' een van de oudste boerderijen van Barlo is, waarschijnlijk gesicht als hofboerderij van Karel de Grote. „Heel duidelijk is hier nog waar te nemen de oude grachtenloop”, aldus Kobes. De oudst bekende schriftelijke vermelding van 't Neeth zou van 1300 zijn, maar de bron van de overleden streekhistoricus Ter Horst, die dit indertijd wist te melden, is niet meer na te gaan. Als de naam 't Neeth rond 1300 al bestond, waarom komt ze dan niet voor in de lijst van Oostnederlandse plaats- en boerderijnamen tot 1500 van B.H. Slischer van Bath in 'Mensch en Land in de Middeleeuwen 70' of het moet zijn dat die naam ooit anders luidde. Sommigen hebben verondersteld dat 't Neeth gelijk is aan 'Grevinchof', vermeld sinds 1254. Maar ADW-archeoloog Jos

rubriek over boerderij- en familienamen door Henk Harmesen
suggeries en aanvullingen
0543 472603

Lankamp denkt weer dat die Grevinchof eerder in het Grevink aan de Slingebeek in Aalten heeft gestaan.

Turfgraverij

Lankamp, nu wonend in het Twentse Wierden, verrichtte in 1984 met de werkgroep bodemonderzoek van ADW grondboerlingen tussen boerderijen Schut- te en 't Neeth, noordelijk van de laatste. Daar lag tot de ruilverkaveling van 1984 de oude gracht, die nog tot de jaren '50 's winters een geliefde schaatsbaan was. In 1978 was doordat Archeologische Werkgemeenschap Nederland al een proefsleuf dwars door de gracht gegraven. Vondsten werden daarbij niet gedaan. Blijkens het onderzoek was de gracht bed-

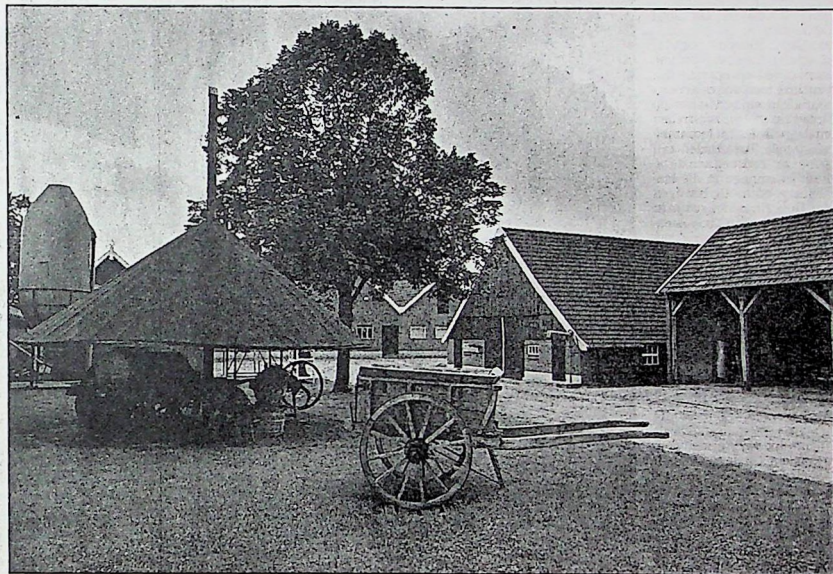
ding tien tot twaalf meter breed en hoogstens een meter diep. In de ondergrond zit echter op zo'n 90 cm diepte een veenpakket. Het kan dus zijn, aldus Lankamp, dat de gracht is ontstaan door turfgraverij. Maar ook kan het best een natuurlijke uitloper van het nabije moerasgebied 't Goor zijn geweest.

De kadastrale kaart uit 1863, toont een recht stuk gracht van ongeveer 75 bij 8 meter, een eind van de boerderij af, maar ook een dicht bij gelegen L-vormig water om de boomgaard van 't Neeth, dat via een sloot met de gracht in verbinding stond.

Dezelfde kaart toont dat er in het gebied ten zuiden van de gracht nogal wat heide lag. Daar moet volgens de Aaltense historicus E. Smilda ook de betekenis van de naam worden gezocht. Neeth zou dan een verbastering zijn van 'den Heet', dialect voor de heide. „Ik meen ook de naam 'den Heethof' wel eens te hebben gehoord. Op dezelfde manier werd 'den Honhof' in Aalten tot 'de Nonhof' en 'den Es' tot 'de Nes'.”

Rotmeesters

Vroeger was het inderdaad 't Neeth, in plaats van 't Neeth. Als zodanig komt de hoeve voor in het verpondingsboek van Aalten van 1640. Ze was toen gezamenlijk eigendom van Jonkheer van Coevorden en Jan ten Brincke. In 1748 was ene Berend te Neet een van de vier rotmeesters (buurtmeesters) van Barlo. Wel een teken dat 't Neeth die Neet in het oude Barlo een centrale rol speelde. Dat vermaakt ook het wege-

• Theo en Truus Sonderlo hebben veel liefde berij voor de oude boeren cultuur. Theo kocht een eenroedige hooiberg op, die hij op het erf van zijn boerderij 't Neeth herbouwde. Het kapbergje dient ter beschutting van antieke landbouwmachines. Ook een oude stortkar en een slijpsteen staan achter 't Neeth. De schuur is haast een museum met tientallen oude voorwerpen van boerderij en huishouding, rijtuigjes, een plafond van 'slieten' en een koeststal met reppels. Het merkwaardigste voorwerp aan de wand zou goed zijn voor een prijsvraag. Het blijkt een hulpmiddel om de horens van een jonge stier naar elkkaar toe te laten groeien (Foto Vincent Jannink)

G.D. 12-07-1997

net. Op oude kaarten is te zien dat veel wegen in het gebied bij 't Neeth samenkwamen. Toen de

verharde Nijhofsweg er nog niet was, was de Dierdijk de hoofdweg. Door de hoge es achter de

boerderij ligt de Dierdijk nog als een fraaie holle weg richting Markerink. Het Nijhofslaantje is

nu een ruitterpad. Het werd door de Nijhofbewoners 't Neethslaantje genoemd.